

SČVP

O. T.

P.P.
101 712/ 2000
110 06 Praha 6

ZPRÁVODAJ

Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel

10/00
ročník 10

ČTVRTÁ KONFERENCE

Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel (SČVP)

Dne 28. listopadu 2000 se konala v Praze v pořadí již 4. konference SČVP. Zasedání tohoto nejvyššího orgánu Sdružení volyňských Čechů mělo jubilejní charakter. Před deseti léty došlo totiž k jeho vzniku.

Jednání zahájil předseda Sdružení. Uvítal delegáty, zvolené ve všech volyňských regionech České republiky. Popřál jim příjemný pracovní pobyt v Praze.

Pak je požádal, aby povstáním a chvilkou ticha utčili památku zemřelých krajanů, vesměs přímých účastníků 2. světové války.

Riziken celé konference převzal pak dr. V. Samec, 1. místopředseda celostátního výboru (CV) SČVP.

Po schválení programu a jednacích řádů byly zvoleny tyto tři komise: mandátová (vedoucí A. Pichrt), návrhová (ved. M. Pánková) a volební (ved. prof. M. Šata-vý). Zapisovatelem se stal V. Kuchyňka, tajemník CV SČVP a verifikátory M. Šantorová (vedoucí ÚRK) a J. Ráza (člen ÚRK).

Poté následovaly zprávy funkcionářů o činnosti Sdružení v posledním třiletém období, ale též v celém desetiletém jeho trvání. Základní referát přednesl předseda Sdružení.

Po něm M. Pánková, místopředsedkyně CV SČVP informovala delegáty o dostavbě pomníku a pietního areálu na hřbitově bývalého Českého Malína na Volyni.

Po ní promluvil J. Ornst, člen představenstva, o problémech černobylských krajanů.

Celý tento blok informačních sdělení uzavřela členka představenstva M. Nečasová, hospodářka, zprávou o hospodaření CV SČVP.

Pak následovala informace M. Šantorové, vedoucí Ústřední revizní komise, o kontrolách hospodaření CV SČVP.

Po těchto projevech následovala diskuze a po ní přednesli vedoucí jednotlivých komisí vypracované návrhy.

Po schválení doplňků ke stanovám SČVP, návrhu usnesení 4. konference, provedena volba členů Celostátního výboru a ÚRK. Byli zvoleni titíž funkcionáři jako v předchozím CV a ÚRK.

Celé jednání probíhalo vesměs v dělném, tvůrčím duchu. Jeho výsledky, především obsah přednesených zpráv jednotlivých funkcionářů, budou zveřejňovány v dalších číslech Zpravodaje.

V. Dufek, V. Samec

Návrh na výstavbu památníku čs. zahraničním vojákům

Vážení spolubojovníci, je již vžitou tradicí, že při námi organizovaných akcích vzpomínáme minutou ticha na padlé kamarády. V našich myslích se promítají okamžiky boje a tváře těch, kteří nás navždy opustili. Jsou to jen vteřiny našich válečných prožitků. Nastupující generace, bohužel, mají jen mlhavé, ba dokonce zkrleslé informace o našem boji za znovuzvolbození naší vlasti.

Pro zachování vzpomínky na naše padlé Československá obec legionářská předkládá záměr na výstavbu památníku československým zahraničním vojákům, padlým na bojištích II. světové války. Náš podnětný návrh podpořil souhlasným vyjádřením primátor hlavního města Prahy, starosta městské části Prahy 6, Ekumenická rada církvi, náčelník GŠ ČR, ministr obrany a spolubojovníci, organizovaní v ČsOL. Vítězně náměstí (předpokládané místo) bylo navrženo pro jeho přítažlivý

název a také v souvislosti s Domem armády, který byl majetkem ČsOL (parcela č. 3998/6).

Památník navrhujeme ztvárnit ve tvaru meče zhotoveného z nerezavějící oceli do výše cca 10 m (dle odznaku zahr. vojáků bez věnce). Na rukojeti meče uvést názvy asi 40 bojišť, kde položili své životy čs. zahraniční vojáci. V rukojeti meče umístit schránku pro uložení seznamu padlých (7.700). Na ochranné části rukojeti meče uvést "Na památku padlým čs. zahraničním vojákům v r. 1939-45". Do základu památníku uvážit zabudování schránky pro plynové láhve s hořákem, který by byl zapalován při vzpomínkových akcích. Pro osvětlení památníku by bylo vhodné osvětlit názvy bojišť a světlomety umístit tak, aby nad památníkem byl při setmění světelně vytvořen kříž.

Jsem si vědomi, že výstavba památníku si vyžádá čas. Přesto bychom byli vděční všem na této akci zúčastněným, kdyby se podíleli na vypracování projektu.

Z úcty k našim padlým bychom uvítali projektanty z našich řad. Jistě je Vám známo, že v Praze je památník letců a parašutistů, bohužel na ostatní padlé se zapomenulo.

V r. 2001 v měsíci dubnu budeme vzpomínat 62. výročí založení čs. zahraniční jednotky v polském Krakově. Při této příležitosti bychom již projednali návrh projektu.

Bližší podrobnosti Vám sdělí předseda historicko-dokumentární komise ČsOL br. Palička, který vypracoval tuto informaci a požádal o její zveřejnění ve Zpravodaji.

(Jeho žádosti milerádí vyhovujeme.)

Redakce a vedení SČVP

ŽATEČTÍ NEZAPOMÍNÁJÍ...

Jen tři osoby chybějí k tomu, aby počet přítomných na setkání členů naší regionální organizace v Žatci dosáhl počtu tři set! Bylo to

veklepé a nečekané a svědčí to o tom, že o podobná setkání je mezi volyňskými Čechy stále neutažených zájem.

Přijeli také hosté, a to delegace chomutovského, teplického a ústeckého regionu a samozřejmě také představa celostátního výboru prof. MUDr. V. Dufek, CSc., starosta města Žatec (byl velmi překvapen touto účastí), pan Farkota, zástupci politických vězňů a žatecké posádky a zástupci občodůbrů.

Přítomní vzali na vědomí zprávu o činnosti regionální organizace v uplynulém období, kterou přednesla předsedkyně M. Pánková, vyslechli její informace o možnostech zájezdů na Volyn v roce 2001, vzali na vědomí předběžný plán činnosti regionu, ale i celostátní organizace; jak o tom hovořil stručně prof. MUDr. Dufek a seznámili se také s možnostmi jak pomoci městu při plnění rozvojevých plánů, které přednesl starosta města pan Farkota. Vzali na vědomí stručnou informaci o pokračující komplexní výstavbě památníku umučeným krajanům z Českého Malína.

Jelikož žatecké setkání se konalo 27. října, vystoupil z pověření předsednictva Sdružení žateckého regionu jeho jednatel R. Hlaváček se zprávou o podílu volyňských Čechů na vzniku 28. října roku 1918, kdy byl vyhlášen svobodný, samostatný stát Čechů a Slováků - Československo.

Ve stručném projevu, do kterého nemohl zařadit všechny skutečnosti o úsilí a podílu Volyňáků na vzniku ČSR, zdůraznil, že přes čtyři sta jich stálo v září roku 1914 na kyjevském náměstí, kde jejich kraj, rodák z české vesnice Semidub JUDr. Václav Vondrák přednesl památnou píšňu o poslání české družiny a cílech volyňských Čechů a Čechů žijících v rozsáhlé ruské říši v této věce. V této památné píšňaze zdůraznil, že Česká družina je po těch stáletích rakouského útlaku jediná národní vojenská jednotka, která jde do boje s odvčými nepřitelem českého národa - Rakousko-Uherským mocnánstvím. Jste družinou vítězství nebo smrti, zdůraznil V. Vondrák, pro vás zajetí neexistuje - musíte buď zvížít nebo zemřít!

Měl, bohužel, pravdu, smutnou pravdu, protože rakouskou armádou zajatí čeští legiónáři byli vždy, z rozkazu císaře pána, posláni před popravčí četu.

Obrovskou a dosud našimi historiky a tudíž i národem nedocenenou úlohu při organizování české družiny sehrály tehdy jediné české noviny vycházející v Kyjevě - týdeník Českoslovan. Jeho skvělým, vlasteneckým redaktorem a majitelem byl hlinský rodák Věnceslav Svihovský, znýmy také tím, že se výrazně zapsal do života budoucího a druhého československého prezidenta Ed. Beneše, když jej v roce 1908 seznámil v Paříži s Hanou Vlčkou, jeho budoucí manželkou.

Po vypuknutí války v roce 1914 se dal Českoslovan ihned do služeb československé odboje s příslibem, že v něm vytvářá, dokud nebude dosaženo úplného vítězství. Spolu s dalšími významnými volyňskými Čechy, jako byli Dr. V. Vondrák, MUDr. V. Girs, Fr. Dědina a další se stal s nimi

významným funkcionářem českého kyjevského komitétu, který vyzval všechny Čechy a Slováky v Rusku, aby dobrovolně vstupovali do České družiny.

Již vjeva se neminula účinkem. Například z české vesnice Kvasilov odjelo sedmáct dobrovolníků do Kyjeva, kde se Česká družina formovala. Do Kyjeva pak odjížděli dobrovolníci z dalších českých vesnic. Jmenujeme námátkou Slavutu, Špakov, Ulbárov, Hlinsko, Hrušvici, Volkov, Mirohoš, Ježirko a města Kyjev, Zdobunov, Rovno, Žitomir atd.

Jak je uvedeno v zachovalé evidenci příslušníků České družiny, která čítala 769 osob, kteří přišli jako na Sofijském náměstí v Kyjevě, tvořili tu volyňští Češi většinu. Bylo jich 461 a šlo o Čechy narozené nebo žijící na Volyni, případně v dalších guberniích na západ od Dněpru. Ti všichni, jak uvádí V. Svihovský ve svých pamětech, se hlásili jako volyňští Češi a také se tak i cítili jimi býti. Skutečný počet z volyňské gubernie činil téměř 240 osob.

Mezi přední organizátory České družiny patří Dr. V. Vondrák, budoucí československý generál Jaroslav Červinka, který do vzniku první světové války byl v Dubně a Klémenci důstojníkem ruské armády. Napsal o tomto období mnoho zajímavých vzpomínek. V Družině působil také MUDr. Václav Girs, rodák ze Šepetovky, který se stal po válce velmi významným československým politikem a fadu let byl náměstkem ministra zahraničí.

Nikdy nesmíme zapomenout na Jana Nováka, rodáka z Rovna, který utrpěl vážné zranění v Zborova. Po uzdravení se stal pobocíkem francouzského generála Janina, který byl po vělehen velením čsl. legii při cestě domů přes nekonečné sibiřské pláně a lesy. Významné velitelské funkce zastával v legiích Jan Škrábák z Borjatina - dosáhl hodnosti štábního kapitána. Zdobunovský Čech Karel Vašátko dosáhl v legiích hodnosti plukovníka. U Zborova velé vybraným granátíkům, byl však těžce zraněn a cestou domů tomuto zranění dne 12. ledna 1918 podlehl. Je pohřben v Čeljabinskou nůce nedaleko místa posledního odpočinku známého plukovníka Švece, který tu spáchal sebevraždu.

Účast volyňských Čechů na osvobození národa z rakouského jha je doložena řadou dalších a dalších dokumentů. Je však také o to, abychom z nich občas setřáslí prach celých desetiletí a seznámili s nimi současnou generaci. Vždyť bída národa, který zapomíná na svoji slavnou minulost a na své hrdiny, kteří ji svoými životy, svoji krví, pro nás, žijící, vytvářeli.

To si také uvědomili všichni přítomní na žateckém setkání!

2. 12. 2000

-mp-

Historie Českého Boratina

Na 4. konferenci Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, která se konala v listopadu r. t. byla mimo jiné podána informace o tom, že právě vyšla tiskem další významná publikace s volyňskou tematikou - Dějiny Českého Boratina - s mapou českého osídlení západní části Volyně jako volnou přílohou.

Je to kniha v našem literárním krajaněmském fondu volyňských Čechů mezi dosud vydanými kronikami jednotlivých obcí vsuktu ojedinelá. Jejími autory jsou inž. Josef Vlk, jeho manželka Alena a bratr Vladislav. (400 11 Ústí n. Labem, Hilarova 8, tel. 047-2771841). Jako motto ke svému úvodnímu slovu zvolili manželé Vikovi stoku z básně nejstarší boratinské občanky dnes 95leté Marie Janatové z Horních Řepčic na Litoměřicku:

*Jeň malitzka je moje rodny věska,
ve vesmíru se zradčí jako stín,
vsák srdci mému narvědy bude blížká,
ten rodny, milý, drahý Boratin.*

"Váženi a milí čtenáři", cituji autory, "dostává se Vám do rukou pokus o sepsání historie Českého Boratina, malé české vesničky na Volyni, která vznikala v posledním čtvrtletí 19. století. Chtěli jsme vylíčit, jak vznikla, jak se rozrůstala, jak v ní lidé žili a prošli dvě světové války, ve kterých její občané bojovali. A nakonec jak také pro nás zanikla odšatěháním všech Čechů v polovině 20. století do staré vlasti."

Dobrá věc se podařila. V kontextu historických událostí této doby, do něhož jsou dějiny Boratina zasazeny, se miniatury své jeho občany vůbec neztráčí. Jen se vzýrazuje, jak vše souvisí se vším.

V úvodní části díla je výtájně uvedeno stručný obraz českého osídlení Volyně.

Část druhá má společný název Jak šel život a obsahuje deset kapitol: Nový domov, Český Boratin, Doba prosperity, Světová a občanská válka, Polské meziválkové období, Druhá světová válka, Účast na osvobození vlasti, Odlovení a návraty, Dům v Československu, Boratin v nás.

Závěrečnou část tvoří boratinská faktografie, kopie nejstarších písemných památek a 40 stran foto grafické dokumentace. Rovněž písemný obsah druhé části Dění je bohatě doplněn a zpeřsten dobovými snímky a fotografiemi.

Kniha má 313 stran, je vkusně vázáná, přímo se nabízí jako dárek na trvalou památku nejen pro občany Českého Boratina a jejich potomky. Nepochybují o tom, že se stane výrazným a významným doplněním a rozšířením poznatků o životě Čechů na Volyni v letech 1870-1947. Publikaci Dějiny Českého Boratina vydali autory vlastním nákladem a její nízká cena je zdaleka nepokryje. Distribuce knihy bude pravděpodobně zajištěna prostřednictvím jednotlivých regionů.

Uprmně blahopřejí autorům k úspěšnému dokončení jejich nekolikileté práce. Je obdivuhodné, jaké množství nejruznejších informací a materiálu se jim podařilo získat a uspořádat. Jako boratinský rodák mám htejvý pocit uspokojení a radost z toho, že to zůstane trvalá, hodnotná památka na moji rodnou, vše malou, ale významnou obec na Volyni - našemu srdci tolik blízký Český Boratin.

Jaroslav Chudoba, Milostin

Tradiční setkání

První setkání bývalých žáků české školy ve Zdobunově se konalo 13. 6. 1987 v Žatci za účasti 242 přítomných. V té době jsme ještě ve svém středově utvářeli naše poslední učitelky - pi Aničku Křížkovou-Vozhakovou a pi Valáškovou-Jackovou. Toto veklepé, za mohutné účasti absolventů setkání, dalo podnět k opakovaným akcím.

10. 6. 89 za účasti 189 osob se bývalí zdobunovští

